

Wnioski z „Badania ofert pracy w Internecie na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” (za 2020 rok).

W ramach przeprowadzanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu cyklicznego badania internetowych ofert pracy w ramach monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy przygotowano prezentację wyników z wybranych czterech miesięcy roku 2020. Zakres badania obejmuje oferty pracy zamieszczane za pośrednictwem internetowych portali pośrednictwa pracy, na stronie „Zielona Linia” (www.zielonalinia.gov.pl).

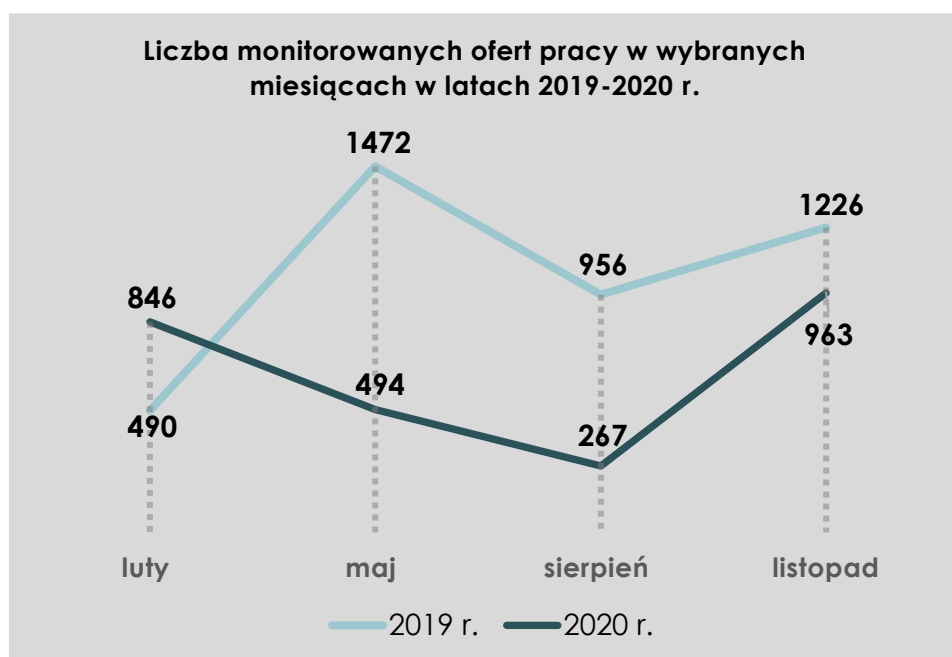
Zgodnie z aktualnymi założeniami metodologicznymi, interpretacji podlegały ogłoszenia z wybranych dni tygodnia (tj. z każdej środy) zebrane w wybranych miesiącach: lutym, maju, sierpniu i listopadzie 2020r. Poprzez kodowanie internetowych ofert pracy rozumie się przypisanie każdorazowo do analizowanej oferty pracy kodu elementarnej grupy zawodowej wg „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” (*Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 28 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania* (Dz. U. z 2018 r. poz. 227)). Podczas badania wybranych ofert pracy prześledzono zawarte w nich wymagania i oczekiwania pracodawców. Analiza ofert pracy biorących udział w badaniu ma na celu zbadanie struktury zapotrzebowania na zawody.

Podawane wartości dotyczące ofert pracy w opracowaniu dotyczą ofert objętych badaniem, wielkość próbki ofert wynika z metodologii.

Analizując internetowe oferty pracy, badane zgodnie z metodologią MZDiN w 2020 r. należy wskazać, że na skutek kryzysu wywołanego nieprzewidzianym wybuchem pandemii Covid-19 nastąpiła destabilizacja wielkopolskiego rynku pracy. Niepewność sytuacji we wczesnym okresie pandemii, wpłynęła na decyzje podejmowane przez przedsiębiorców, gdzie przeważała tendencja do szukania oszczędności. W następstwie spadku aktywności firm w Wielkopolsce, pracodawcy zmuszeni sytuacją wdrażali obniżkę kosztów, w tym ograniczali swoje plany zatrudnieniowe. Najbardziej skutki wprowadzanych na początku drugiego kwartału obostrzeń odczuli przede wszystkim pracownicy zatrudnieni na umowach czasowych oraz cudzoziemcy. Dodatkowo na pogorszenie sytuacji w dalszych miesiącach roku wpłynęły ograniczenie rekrutacji w dotychczas rozwijających się sektorach (przetwórstwo przemysłowe, przemysł motoryzacyjny). Jako przyczyny utrudniające wzrost zatrudnienia można by wskazać na kwestie związane z niestabilną sytuacją gospodarczą oraz pozapłacowymi kosztami pracy. W ślad za ograniczonym popytem na nowych pracowników, w ujęciu całego roku, zmniejszyła się także podaż ofert pracy publikowanych w Internecie.

Zgodnie z przyjętą metodologią monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych analizą dla województwa wielkopolskiego w 2020 r. objętych zostało ogółem 2570 ofert pracy w Internecie.

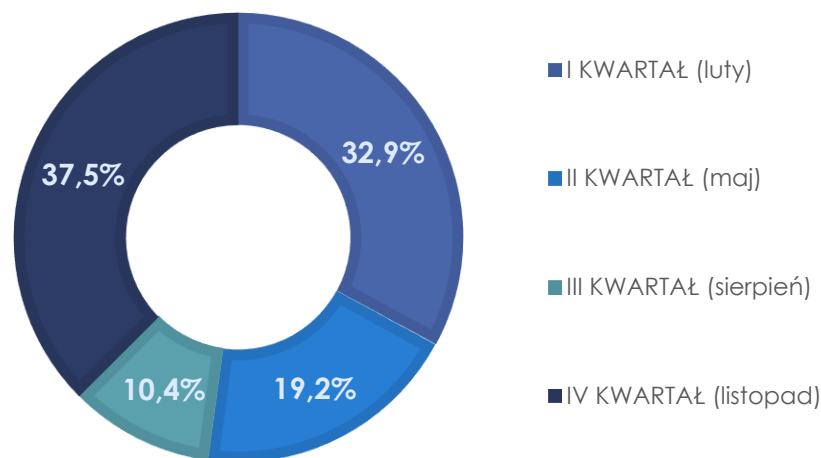
Wykres 1 Liczba wszystkich internetowych ofert pracy poddanych monitoringowi w miesiącach lutym, maju, sierpniu i listopadzie w latach 2019r. i 2020r.

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Analiza porównawcza (Wykres 1 powyżej) zestawienia rok do roku liczby ogłoszeń pracy w Internecie w czterech wybranych miesiącach (z czego, według założeń metodologii, wynik w każdym jest reprezentatywny dla przypisanego kwartału w roku: luty – I kwartał, maj – II kwartał, sierpień – III kwartał, listopad – IV kwartał) wskazuje, że o ile w lutym 2020 r. liczba ofert była niemal dwukrotnie wyższa niż w analogicznym okresie roku 2019, to już w maju 2020 r. udział ogłoszeń był mniejszy o 66% w stosunku do maja roku poprzedniego. Najniższą liczbę ogłoszeń internetowych zaobserwowano jednak po analizie sierpniowych wyników, gdzie zanotowano ich 267 i jest to spadek o 72% w stosunku do porównywalnego okresu 2019 roku. W listopadzie 2020 r. nastąpiło przełamanie spadkowego trendu w internetowych ofertach pracy, których ilość zwiększyła się do 963, niemniej jednak nadal stanowiła ona jedynie 78% wyniku z listopada 2019 r.

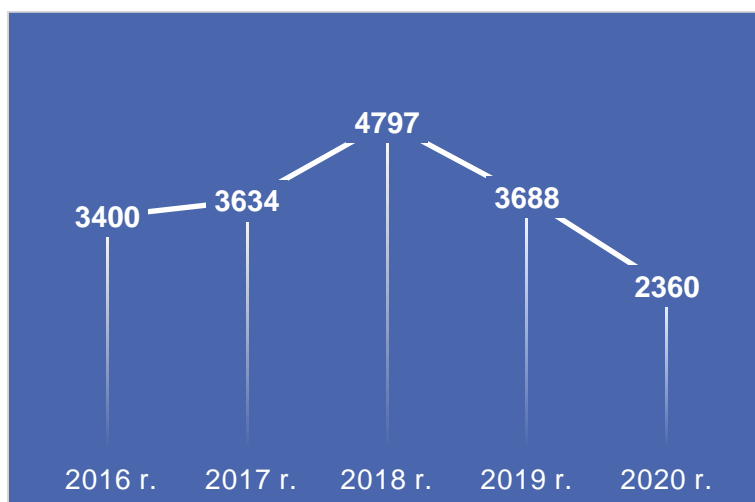
Wykres 2 Procentowy udział internetowych ofert pracy objętych badaniem wg środkowych miesięcy kwartałów 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Z ogólnej puli 2570 ofert pracy, 210 zakwalifikowano jako „pominięte”, ponieważ nie spełniały przyjętych w metodologii kryteriów (m.in. oferty powtarzające się, oferty obejmujące miejsce pracy zlokalizowane poza obszarem województwa wielkopolskiego, oferty dotyczące staży lub praktyk). Oferty pominięte stanowiły nieco ponad 8% wszystkich ofert zakodowanych w ciągu roku. Pozostałe **2360** internetowe oferty pracy zostały zakwalifikowanych w systemie jako „zatwierdzone” i poddane zostały dalszej interpretacji, w tym nastąpiło przypisanie kodów elementarnych grup zawodowych wg KZiS poszczególnym zawodom z internetowych ofert pracy, co umożliwiło usystematyzowanie ofert według wielkich grup zawodowych.

Wykres 3 Liczba internetowych ofert pracy objętych badaniem w latach 2016 – 2020

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W obrazie ogólnej liczby internetowych ofert pracy (Wykres 3 powyżej) objętych monitoringiem w ostatnich latach, ilość ich systematycznie zwiększała się do roku 2018, gdy osiągnęła wartość 4 797. W kolejnych dwóch latach zauważalny był już wyraźny spadek internetowych ogłoszeń o pracę objętych badaniem, co było efektem zmian zapotrzebowania na pracę na rynku. Przy czym w roku 2020 głównym powodem zmniejszonego popytu na pracę (badanie objęło jedynie 2360 ofert) była destabilizacja wielkopolskiego rynku pracy wywołana pandemią.

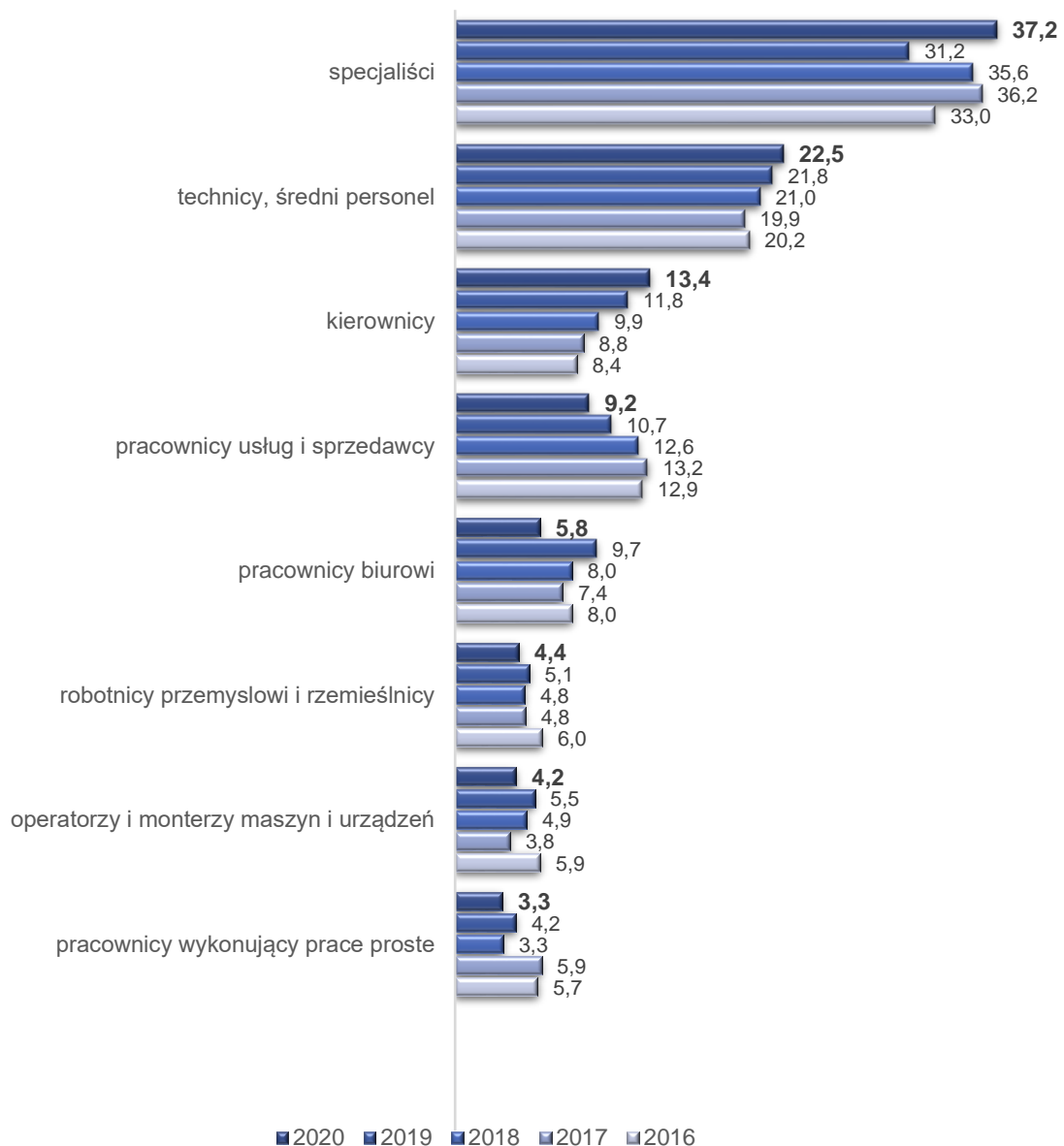
Tabela 1 Liczba internetowych ofert pracy objętych badaniem skierowana do poszczególnych wielkich grup zawodowych w latach 2016 – 2020

wielka grupa wg KZiS	nazwa grupy	liczba zbadanych ofert pracy				
		w 2016 r.	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.	w 2020 r.
1	władze publiczne, wyżsi urzędnicy, kierownicy	284	320	473	437	316
2	specjaliści	1 121	1 315	1 706	1 150	878
3	technicy, średni personel	687	722	1005	804	532
4	pracownicy biurowi	273	269	385	358	138
5	pracownicy usług, sprzedawcy	437	480	603	395	217
6	rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	3	0	1	0	0
7	robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	203	175	229	188	103
8	operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	199	137	236	202	99
9	pracownicy wykonujący prace proste	193	216	159	154	77
	łącznie	3 400	3 634	4 797	3 688	2 360

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie badania internetowych ofert pracy na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Porównując dynamikę zmian liczby ofert według poszczególnych wielkich grup zawodów w latach 2016 – 2020 (Tabela 1 powyżej) szczytowe wartości dla zdecydowanej większości grup osiągnięte zostały w roku 2018, co jest efektem dużej ilości ofert pracy dostępnych w tym roku. Niezmiennie przez Internet najczęściej poszukiwani są specjaliści, technicy i średni personel oraz kierownicy.

Wykres 4 Udział internetowych ofert pracy wg wielkich grup zawodowych w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W odniesieniu do struktury badanych ofert na przestrzeni ostatnich pięciu lat (Wykres 4 powyżej) największe wzrosty liczby ofert w okresie 2016 r. – 2020 r. zaliczyły grupy zawodowe: kierownicy, specjaliści oraz średni personel techniczny, z czego w okresie ostatniego roku najbardziej poszukiwani byli specjaliści (udział zwiększył się o 6% w

stosunku do 2019 roku) oraz kierownicy, gdzie wskaźnik udziału ofert wzrósł o 1,6 % porównaniu do 2019 r. W pozostałych grupach zawodowych struktura ogłoszeń wskazuje na spadki udziału ofert pracy w ogóle badanych ofert, z czego najsilniejsze w stosunku do roku 2019 dotyczyły pracowników biurowych (z 9,7% do 5,8%), sprzedawców (z 10,7% do 9,2%) oraz operatorów (z 5,5% do 4,2%) i pracowników prac prostych (z 4,2% do 3,3%). Z analizy zapotrzebowania na kadry do roku 2020, można podejrzewać że obraz sytuacji z jednej strony jest efektem wstrzymania rekrutacji na stanowiska liniowe, gdzie firmom w kryzysie bardziej zależy na zachowaniu managerów kluczowych dla modelu biznesowego prowadzonej działalności. Z drugiej natomiast może być wynikiem zmniejszenia rotacji pracowników (niepewność sytuacji zatrzymuje kadry w dotychczasowym miejscu pracy) oraz wiązać się ze zmianami dotychczasowych źródeł rekrutacji (poszukiwanie pracowników niewykwalifikowanych poza Internetem).

Tabela 2 Zmiany liczby ofert pracy w miesiącach lutym, maju, sierpniu i listopadzie wg grup wielkich KZiS, porównywane wyników z 2020 r. w stosunku do 2019 r.

	Kierownicy	Specjaliści	Technicy i inny średni personel	Pracownicy biurowi	Pracownicy usług i sprzedawcy	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Pracownicy wykonujący prace proste
luty 2019r.	57	105	89	27	104	30	23	3
luty 2020r.	95	302	187	54	73	40	30	21
	↑	↑	↑	↑	↓	↑	↑	↑
maj 2019r.	150	423	305	155	109	85	78	43
maj 2020r.	35	172	141	21	32	9	17	28
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
sierpień 2019r.	85	226	162	65	56	24	65	64
sierpień 2020r.	38	59	58	17	42	10	20	6
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
listopad 2019r.	145	396	249	111	126	49	36	45
listopad 2020r.	148	345	146	46	70	44	32	22
	↑	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie badania internetowych ofert pracy na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Wśród internetowych oferty pracy prześledzono dynamikę zmiany liczby ofert pracy według grup zawodów w wybranych kwartałach, porównując wartości z roku 2020 do 2019. Zmiany jakie zaszły na wielkopolskim rynku pracy w 2020 roku determinowane były głównie sytuacją jak powstał po wybuchu pandemii Covid-19.

Luty 2020 r. to ostatni okres, w którym zauważalny jest jeszcze wzrost popytu na pracowników wśród wielkopolskich przedsiębiorców. W tym czasie najwięcej, bo aż 6-krotnie zwiększyło się zapotrzebowanie na pracowników wykonujących prace proste. W skali luty 2020 r. do luty 2019 r., wzrost o 188% zanotowano wśród specjalistów, wzrost o 110% wśród techników oraz o 100% zwiększyła się popyt wśród pracowników biurowych. Ilość ogłoszeń pracy dla kierowników w lutym 2020 wzrosła o 67%, natomiast wśród robotników przemysłowych oraz operatorów maszyn o blisko 33%. Jedynie, w grupie sprzedawców zanotowano w lutym bieżącego roku, spadek zapotrzebowania o 30%. Obraz sytuacji w I kwartale 2020 roku może wynikać ze zmiany nastawienie pracodawców w sektorze usługowo - sprzedażowym, gdzie także przed rokiem 2020 nieustannie wzrastało zainteresowanie nowymi formami prowadzenia handlu, w tym coraz więcej firm zaczęło przekonywać się do tzw. e-handlu. Niski koszt dotarcia do zdecydowanie wyższej liczby potencjalnych klientów, niski koszt utrzymania firmy, niższe koszty związane z reklamą i promocją, a także redukcja kosztów utrzymywania sklepów stacjonarnych, a w ślad za nimi częściowa redukcja kosztów zatrudniania personelu w ramach prowadzenia handlu elektronicznego (tzw. e-commerce) przełożyło się na zmniejszenie ofert pracy dla pracowników usług i sprzedawców w formach tradycyjnych. Trend ten spotęgowała wprowadzana intensywniej w czasie kryzysu, automatyzacja w sklepach, a także uwarunkowane pandemią zmiany zachowań konsumenckich.

Z analizy porównawczej ofert pracy publikowanych za pomocą Internetu w miesiącu maju 2020 r. zanotowano wyraźne spadki liczby ogłoszeń we wszystkich wielkich grupach zawodów względem maja 2019 roku. Najliczniejszy z nich dotyczył zmniejszenia popytu na robotników przemysłowych (spadek o 89%), a także pracowników biurowych (spadek o 86%). Zapotrzebowanie na operatorów maszyn zmniejszyło się o 78%, kierowników o 77%, a sprzedawców o 71%. Z kolei, redukcję liczby ofert pracy o ponad połowę zanotowano wśród specjalistów i techników. W grupie pracowników prac prostych liczba ogłoszeń dotyczących pracy zmalała o 35%. Stan zatrudnienia w tym okresie to przede wszystkim efekt wprowadzonego w marcu i kwietniu lockdownu gospodarczego, gdzie znaczna część firm zmuszona została do daleko posuniętego ograniczenia swojej działalności, a tym samym do zaprzestania procesów rekrutacyjnych.

W procesie monitoringu internetowych ofert pracy w sierpniu 2020 r., notowane są kolejne spadki liczby ogłoszeń względem wartości z sierpnia 2019 r. Obniżenie potrzeb zatrudnieniowych dotyczyło właściwie wszystkich pracodawców bez względu na wielkość

zatrudnienia i branżę działalności. W analizowanym okresie najbardziej zauważalne stały się postępujące spadki ilości ofert dedykowanych dla pracowników zatrudnianych przy pracach prostych (o 91%), specjalistów (o 74%) i pracowników biurowych (o 74%). Znacząco zmalał popyt także wśród operatorów maszyn (spadek o 69%), techników (spadek o 64%), robotników przemysłowych (spadek o 58%) oraz kierowników (spadek o 55%). W porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku spadek zapotrzebowania na swoje usługi odczuli również sprzedawcy (o 25%). Ponieważ w trzecim kwartale 2020 r. sytuacja na rynku pracy wciąż była niestabilna zjawisko to znalazło swoje odzwierciedlenie w ilości ofert pracy publikowanych w sieci Internet.

W listopadzie 2020 r. pogłębił się roczny spadek liczby miejsc pracy względem analogicznego miesiąca roku 2019 r. Nieśmiały wzrost liczby ogłoszeń o 2% nastąpił jedynie wśród przedstawicieli grupy „władze publiczne, wyżsi urzędnicy, kierownicy”.

Tabela 3 Struktura zapotrzebowania na pracowników w poszczególnych grupach zawodów w kolejnych kwartałach (udział w %), porównywane wyników z 2020 r. w stosunku do 2019 r.

	Kierownicy	Specjaliści	Technicy i inny średni personel	Pracownicy biurowi	Pracownicy usług i sprzedawcy	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Pracownicy wykonujący prace proste
luty 2019r.	13,0	24,0	20,3	6,2	23,7	6,8	5,3	0,7
luty 2020r.	11,8	37,7	23,3	6,7	9,1	5,0	3,7	2,6
	↓	↑	↑	↑	↓	↓	↓	↑
maj 2019r.	11,1	31,4	22,6	11,5	8,1	6,3	5,8	3,2
maj 2020r.	7,7	37,8	31,0	4,6	7,0	2,0	3,7	6,2
	↓	↑	↑	↓	↓	↓	↓	↑
sierpień 2019r.	11,4	30,3	21,7	8,7	7,5	3,2	8,7	8,6
sierpień 2020r.	15,2	23,6	23,2	6,8	16,8	4,0	8,0	2,4
	↑	↓	↑	↓	↑	↑	↓	↓
listopad 2019r.	12,5	34,2	21,5	9,6	10,9	4,2	3,1	3,9
listopad 2020r.	17,4	40,4	17,1	5,4	8,2	5,2	3,8	2,6
	↑	↑	↓	↓	↓	↑	↑	↓

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie badania internetowych ofert pracy na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Porównanie zmian ilościowych w ofertach pracy w wybranych miesiącach z w wartościami jakie kształtowały się dla struktury zapotrzebowania na pracowników w poszczególnych kwartałach roku (Tabela 3 powyżej) w kwestiach zasadniczych prowadzi do podobnych wniosków. Tutaj także widać, że w lutym 2020 r. bardzo wysoki udział w ogóle miały ofert

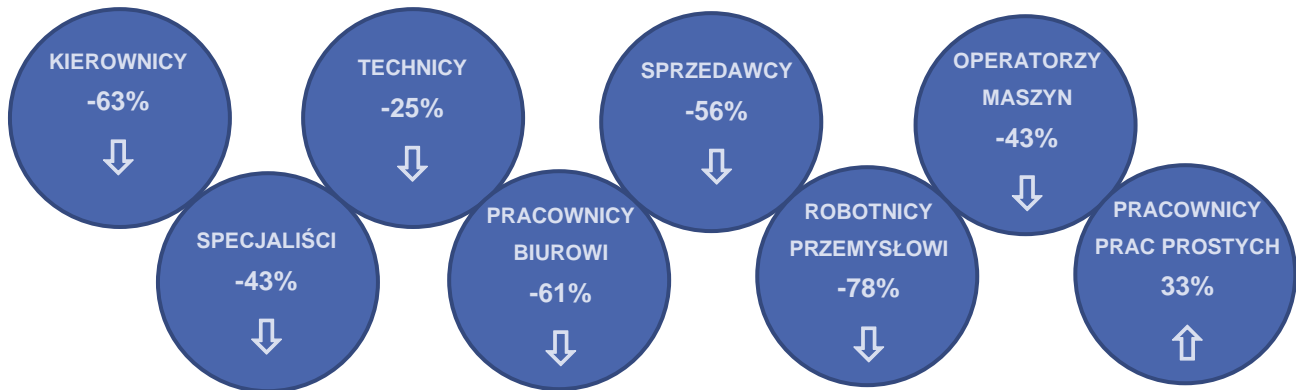
pracy dotyczące specjalistów, a zdecydowanemu zmniejszeniu względem roku poprzedniego uległo zapotrzebowanie na sprzedawców. Maj 2020 r. to wyraźne spadki w zapotrzebowaniu na pracowników biurowych, kierowników, robotników przemysłowych, operatorów maszyn i sprzedawców. W zestawieniu rok do roku danych w ogóle ofert za miesiąc sierpień, najwyraźniej osłabł udział ofert dotyczących specjalistów oraz pracowników prac prostych, zaskakująco natomiast wzrósł w tym okresie udział ogłoszeń dotyczących pracowników sprzedaży. Sierpień 2020 r. był momentem luzowania obostrzeń gospodarczych, w tym tych związanych z możliwościami ponownego uruchamiania handlu. W odniesieniu do listopada 2020 r. najbardziej widoczny względem 2019 r. jest wzrost udziału ofert pracy dedykowanych specjalistom i kierownikom, z kolei najdotkliwszy spadek w ogólnej puli, zanotowano dla udziału ofert dotyczących techników i pracowników biurowych.

Następstwa wprowadzonych w 2020 roku obostrzeń gospodarczych znalazły odzwierciedlenie w redukcji liczby internetowych ofert pracy wśród przedstawicieli wszystkich grup zawodów nie tylko w zestawieniu do analogicznych okresów roku 2019, ale również porównując między sobą dane z kwartałów 2020 r. (Wykres 5 poniżej).

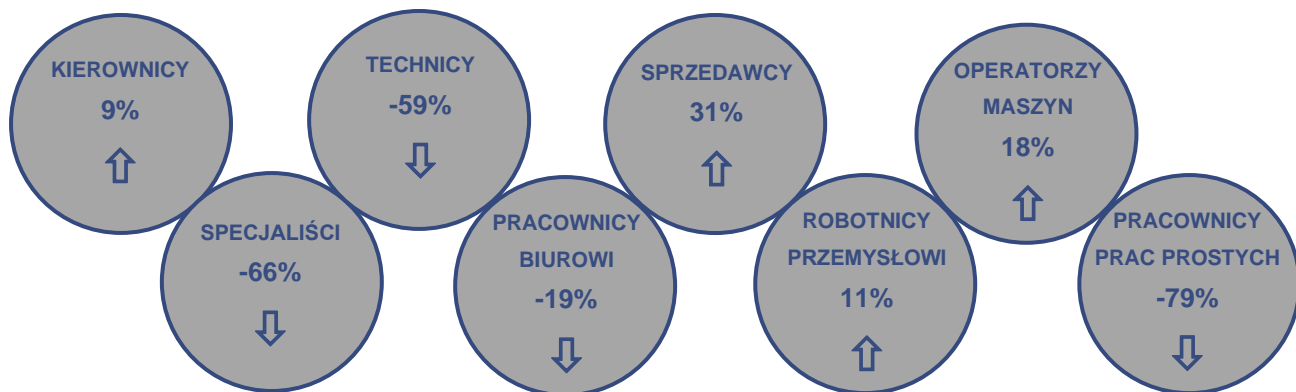
Konfrontując liczbę internetowych ogłoszeń pracy z maja 2020 r. (względem ilości ofert z lutego 2020 r.) wyraźnie widać obniżenie potrzeb zatrudnieniowych, które dotyczyło właściwie pracodawców we wszystkich grupach zawodowych. Najbardziej obniżył się udział ofert pracy dla robotników przemysłowych (spadek o 78 %), kierowników (spadek o 63%) oraz pracowników biurowych (spadek o 61%). Jedyne wzrost zanotowano w przypadku pracodawców zatrudniających pracowników prac prostych (wzrost liczby ofert pracy o 33%). Może być on spowodowany ponownym zatrudnianiem pracowników, których miejsca pracy zredukowane zostały w pierwszej reakcji na wprowadzone obostrzenia gospodarcze. Ponadto, w drugim kwartale roku ze wsparciem dla firm ruszyły programy rządowe, w wyniku czego sytuacja zaczęła się stabilizować w takim stopniu, że przemysł w regionie mógł ponownie wznowić procesy rekrutacyjne.

Wykres 5 Zmiana procentowego udziału liczby internetowych ofert pracy wg wielkich grup zawodowych, porównanie wyników w wybranych miesiącach 2020 r.

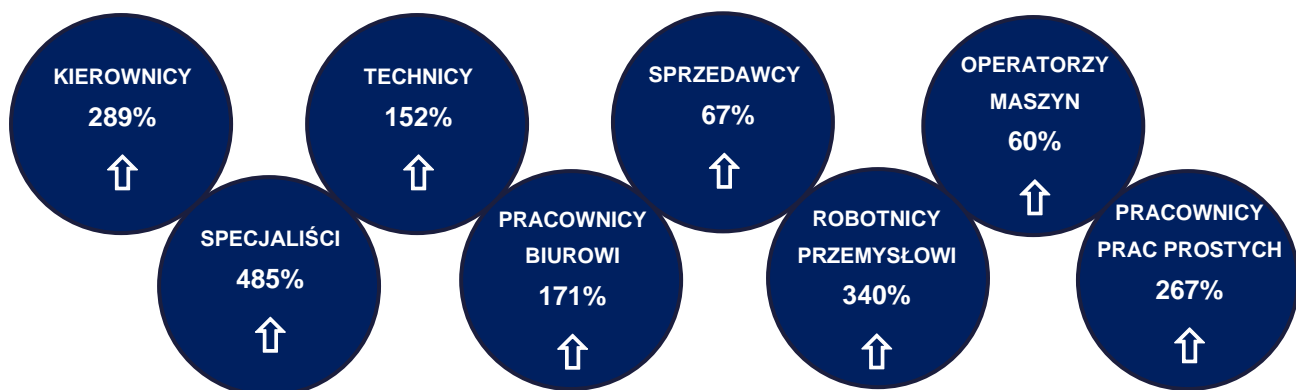
Porównanie: maj do lutego 2020 r.

Porównanie: sierpień do maja 2020 r.

Porównanie: listopad do sierpnia 2020 r.

Z kolei w zestawieniu ilości ofert z miesiąca sierpnia (w stosunku do maja), po notowanych wcześniej spadkach okres ten wskazuje na częściowe ożywianie procesów rekrutacyjnych i wzrosty zapotrzebowania na kadry w części sektorów. W sierpniu 2020 r. częściej publikowały oferty pracy dla sprzedawców (wzrost o 31%), operatorów maszyn (wzrost o 18%), robotników przemysłowych (wzrost o 11%) oraz kierowników (wzrost o 9%). Spadł jednak udział ogłoszeń dla prac prostych (spadek o 79%), a kontynuowane było zmniejszenie zapotrzebowania na specjalistów (spadek o 66%), techników (spadek o 59%) i pracowników biurowych (spadek o 19%). Wzrost ofert dla sprzedawców, operatorów i robotników przemysłowych w tym miesiącu może być związany z odmrożeniem gospodarki w tych branżach. W przypadku handlu szczególną rolę odgrywało ponowne zapotrzebowanie na nowe kadry w związku z otwarciem galerii handlowych i znoszeniem części obostrzeń w sklepach wielkopowierzchniowych.

W odniesieniu do zbadanej puli ogłoszeń w listopadzie 2020 r. zanotowano kolejne wzrosty zapotrzebowania na pracowników we wszystkich wielkich grupach zawodów. Dalsze, stopniowe rozluźnianie gospodarki przynosi efekt – firmy zaczynają śmielej przywracać procesy rekrutacyjne. Po czasie spowolnienia procesów i cięcia zbędnych kosztów, przedsiębiorcy decydują się zwiększać zatrudnienie. Najmocniej liczba ofert pracy w listopadzie 2020 r. wzrosła wśród specjalistów i robotników przemysłowych.

Obraz zapotrzebowania na zawody w odniesieniu do przeprowadzonej analizy internetowych ofert pracy w latach 2019 - 2020

W odniesieniu do analizy wszystkich **2360** internetowych oferty pracy, ich procentowy udział w oparciu o systematykę elementarnych grup zawodów wg KZiS przedstawia Tabela 4.

Tabela 4 Rozkład procentowego udziału ofert pracy objętych badaniem wg wybranych zawodów elementarnych w wielkich grupach zawodowych w latach 2019 - 2020

Oferty pracy wg elementarnych grup zawodów zgodnych z KZiS	% udział ofert wg zawodu w ogóle ofert w grupie wielkiej	
	2019	2020
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2019	2020
Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania	16,2	18,7
Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	13,5	15,8
Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	16,0	10,4
Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	2,1	10,1
Kierownicy do spraw finansowych	7,1	8,5
Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	6,6	8,5
Dyrektorzy generalni i zarządzający	5,7	7,3
Kierownicy do spraw budownictwa	7,3	7,0
Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych	8,7	4,4
Pozostali	16,8	9,3
Specjaliści	2019	2020
Specjaliści do spraw sprzedaży	19,9	17,9
Specjaliści z dziedziny prawa	0,7	12,9
Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	7,0	6,4
Programiści aplikacji	5,7	5,4
Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	4,6	5,2
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	5,9	5,1
Pozostali	56,2	47,1
Technicy i inny średni personel	2019	2020
Agenci ubezpieczeniowi	1,0	17,1
Przedstawiciele handlowi	15,9	13,2
Księgowi	13,8	11,8
Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych	10,8	5,5
Spedytorzy i pokrewni	9,5	5,3
Zaopatrzeniowcy	4,0	4,9
Pozostali	45,0	42,2
Pracownicy biurowi	2019	2020
Magazynierzy i pokrewni	34,6	36,2
Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (call center)	13,4	13,8
Pracownicy obsługi biurowej	11,2	11,6
Pracownicy obsługi płacowej	7,3	8,7
Pozostali	33,5	29,7
Pracownicy usług i sprzedawcy	2019	2020
Pracownicy sprzedaży	44,3	50,2
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	32,2	28,6
Kierownicy sprzedaży w marketach	1,3	6,0
Kasjerzy i sprzedawcy biletów	3,5	3,2
Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/ internetowej	2,3	3,2

Pracownicy ochrony osób i mienia	4,6	3,2
Właściciele sklepów	4,6	1,8
Agenci sprzedaży bezpośredniej	2,5	0,5
Pozostali	4,7	3,3

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2019	2020
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	5,9	15,5
Elektromechanicy i elektrycy	12,2	12,6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali	19,1	10,7
Spawacze i pokrewni	2,7	9,7
Pozostali	60,1	51,5

Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2019	2020
Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	52,5	28,3
Kierowcy samochodów ciężarowych	8,9	11,1
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	6,9	9,1
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych	1,5	9,1
Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych	1,0	7,1
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	2,5	7,1
Pozostali	26,7	28,2

Pracownicy wykonujący prace proste	2019	2020
Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	37,7	44,2
Robotnicy pracujący przy przeladunku towarów	18,2	22,1
Ręczni pakowacze i znakowacze	19,5	20,8
Pozostali	24,6	12,9

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie badania internetowych ofert pracy na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Ze względu na zastosowany w metodologii badania podział liczby ofert pracy według elementarnych grup zawodów, w 2020 r. w grupie przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników oraz kierowników dominowały internetowe oferty pracy dla kierowników do spraw biznesu i zarządzania (59 ofert w grupie, tj. 18,7%), kierowników do spraw marketingu i sprzedaży (50 ofert w grupie, tj. 15,8%) oraz kierowników w handlu detalicznym i hurtowym (33 oferty w grupie, tj. 10,4%). W porównaniu do roku 2019 zdecydowanie zwiększył się w grupie udział ogłoszeń dotyczących kierowników w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych, a z drugiej strony mocno spadło zapotrzebowanie na kierowników do spraw logistyki. Dość wysokie w skali roku zapotrzebowanie na kierowników w wybranych grupach zawodów może wskazywać na rosnącą świadomość firm, co do roli odgrywanej przez wewnętrzne działy marketingu w przeciwdziałaniu biznesowym konsekwencjom pandemii. Ponadto, rosnący popyt na managerów w obszarze e-commerce ściśle powiązany jest z przenoszeniem sprzedaży do sieci w obliczu społecznej izolacji.

W grupach zawodów, do których w 2020 r. kierowana była najwyższa liczba ofert pracy na czele znaleźli się specjaliści. Pośród 878 przebadanych w tej grupie ofert, pracodawcy zgłaszali zapotrzebowanie przede wszystkim na:

- specjalistów do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych) – 157 ofert w grupie, tj. 17,9%;
- specjalistów do spraw reklamy i marketingu – 56 ofert w grupie, tj. 6,4%;
- programistów aplikacji – aplikacji (47 ofert w grupie, tj. 5,4%).

W odniesieniu do 2019 roku w czołówce zestawienia pojawili się specjaliści z dziedziny prawa, chodzi tu głównie o asystentów prawnych oraz doradców do spraw odszkodowań. Poza tym, nadal utrzymuje się popyt na wyspecjalizowanych pracowników z dziedziny sprzedaży, marketingu i programowania, którzy w zaistniałej obecnie sytuacji, będą umieli przeprowadzić firmy przez nowe zjawiska postępującej intensywnie cyfryzacji pracy – pracownicy uczą się korzystać z oprogramowania do pracy zespołowej, a także wykorzystywać zdalny dostęp do zasobów firmowych poprzez narzędzia do pracy grupowej, czy uczestniczyć w spotkaniach za pomocą kanałów wirtualnych. W porównaniu do badań z lat wcześniejszych więcej pojawia się ofert związanych z informatyzacją w usługach.

Drugą w kolejności pod względem udziału stanowiły ogłoszenia pracy dla techników. W zestawieniu zawodów elementarnych dla personelu średniego zaskakująco wzrósł w 2020 r. udział ofert pracy dotyczących agentów ubezpieczeniowych (91 ofert w grupie, tj. 17,1%). Wyraźnie w dobie pandemii zyskali na znaczeniu przedstawiciele branży zajmującej się doradztwem ubezpieczeniowym. Wśród ofert pracy dla techników wysoki udział zachowały także ogłoszenia dla przedstawicieli handlowych (70 ofert w grupie, tj. 13,2%) odpowiedzialnych głównie za pozyskiwanie i dbanie o podtrzymanie współpracy z klientami. W porównaniu z rokiem 2019 pracodawcy dodatkowo chętniej poszukiwali zaopatrzeniowców.

W badanym okresie w zestawieniu dla pracowników biurowych najliczniej ogłoszenia kierowano do następujących grup zawodowych:

- magazynierzy– 50 ogłoszeń w grupie, tj. 36,2%
- pracownicy centrów obsługi telefonicznej (call center) – 19 ogłoszeń w grupie, tj. 13,8%
- pracownicy obsługi biurowej – 16 ogłoszeń w grupie, tj. 11,6%
- pracownicy obsługi płacowej – 12 ogłoszeń w grupie, tj. 8,7%

Udziały w tej grupie pozostają praktycznie bez zmian w odniesieniu do zestawienia z 2019r.

W grupie sprzedawców wśród ofert biorących udział w badaniu aż połowa (109 ofert w grupie, tj. 50,2%) dotyczyła pracowników sprzedaży (wśród nich najczęściej poszukiwanym zawodem był doradca klienta, którzy od lat znajdują się na czele najczęściej poszukiwanych specjalizacji). Niespełna 1/3 ofert w grupie obejmowała sprzedawców sklepowych (62 oferty

w grupie, tj. 28,6%). Względem roku 2019 zauważalnie zwiększył się udział ofert pracy dla kierowników sprzedaży w marketach. Znacznie z kolei spadło zapotrzebowanie na właścicieli sklepów i agentów sprzedaży bezpośredniej. W zestawieniu porównawczym obniżeniu uległ również udział ogłoszeń kierowany do pracowników ochrony osób i mienia. W 2020 r. odnotowano wzrost liczby internetowych ofert pracy kierowanych do mechaników maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych (16 ofert w grupie, tj. 15,5%). W odniesieniu do danych z 2019 roku największy wzrost zapotrzebowania zanotowali spawacze. Ogłoszenia dotyczące elektromechaników i elektromonterów pozostały na zbliżonym poziomie natomiast zdecydowanie zmniejszyło się zapotrzebowanie na ustawiaczy i operatorów obrabiarek do metali.

Wśród operatorów i monterów maszyn i urządzeń kolejny rok z rzędu odnotowano zapotrzebowanie głównie na operatorów wózków widłowych (28 ofert w grupie, tj. 28,3%), kierowców samochodów ciężarowych (11 ofert w grupie, tj. 11,1%) oraz operatorów maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych (9 ofert w grupie, tj. 9,1%). W odniesieniu do danych z 2019 roku znacząco zwiększyło się popyt na operatorów maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych, operatorów maszyn i urządzeń przetwórczych, a także kierowców samochodów osobowych i dostawczych. Duży wpływ na wzrosty w tych profesjach mogły mieć zmiany na rynku produkcyjnym, gdzie w obliczu zatrzymanych pandemią łańcuchów dostaw zagranicznych zwiększone zostały lokalne moce produkcyjne, a co za tym idzie na znaczeniu zyskała międzyregionalna sieć dostawcza.

Poszukiwanie pracowników prac prostych w 2020 roku, podobnie jak rok wcześniej głównie skupiło się na robotnikach wykonujących prace proste w przemyśle (34 ofert w grupie, tj. 44,2%), robotnikach pracujących przy przeładunku towarów (17 ofert w grupie, tj. 22,1%) oraz na pakowaczach i znakowaczach (16 ofert w grupie, tj. 20,8%). Ponadto liczba przeanalizowanych ofert pracy w tej grupie była najmniejsza w skali roku i stanowiła 50% liczby ofert z roku 2019 w swojej kategorii.

Pandemia i jej najdotkliwszy wpływ na gospodarkę z początku drugiego kwartału 2020 roku sprawiły, że najbardziej zauważalna zmiana na wielkopolskim rynku pracy dotyczyła redukcji popytu na pracowników zatrudnionych czasowo i cudzoziemców. W przekroju elementarnych grup zawodów w minionym roku widoczny jest wyraźny spadek nowych ogłoszeń wśród zawodów związanych z pracą fizyczną. Z kolei wzrost udziału ofert pracy

najbardziej widoczny jest w zawodach z obszaru finansów i ubezpieczeń, prawa, sprzedaży oraz obsługi maszyn i urządzeń.¹

¹ Szczegółowe informacje z przygotowanego w 2020r. badania internetowych ofert pracy wg elementarnych grup zawodowych, przeprowadzonego na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zostały zawarte w tabeli 6, stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

Przegląd najpopularniejszych wymagań stawianych w internetowych ofertach pracy w 2020 r.

Do przedstawionej powyżej analizy strukturalnej internetowych ofert pracy w województwie wielkopolskim w 2020 r., na podstawie przeprowadzonego badania, sformułować można następujące wnioski:

- 1) Nazwa stanowiska w ofercie, a faktyczny zakres kompetencji i obowiązków zawarty w opisie oferty, nierzadko powoduje problem z jednoznacznym określeniem kodu wg KZiS. Z drugiej strony, KZiS w obecnej formie, nie jest dostosowana do wielu stanowisk funkcjonujących realnie na rynku pracy.
- 2) Z analizy ofert na stanowiska robotnicze i pomocnicze wynika, że pracodawcy często nie mają specjalnie wymagań, szukają po prostu osób chętnych do pracy, ponieważ skłonni są samodzielnie przeszkolić potencjalnego pracownika i przygotować go we własnym zakresie do pełnienia wyznaczonych obowiązków.

Informacje na temat wymagań stawianych w ogłoszeniach o pracę, choć różnorodnie definiowane w ofertach, należało ustandaryzować w trakcie badania. Wśród najczęściej stawianych w roku 2020 przez pracodawców wymagań w internetowych ogłoszeniach pracy, niezależnych od specyfiki zawodu, wskazać należy na:

- ✓ przedsiębiorczość, inicjatywność oraz kreatywność (rozumiana także jako umiejętność rozwiązywania problemów);
- ✓ planowanie i organizacja pracy własnej;
- ✓ znajomość języków (głównie – j. angielski, j. niemiecki);
- ✓ umiejętność współpracy w zespole.

Zadania stawiane obecnie przed pracownikami są coraz bardziej złożone. Dlatego poza przygotowaniem merytorycznym coraz mocniej poszukiwane są wśród kandydatów do pracy tzw. kompetencje miękkie, które znajdują swoje pokrycie w wymienionych wyżej predyspozycjach. Najbardziej pożądanymi umiejętnościami w tej kategorii stają się:

- ✓ *myślenie adaptacyjne*, które charakteryzuje się zdolnością reagowania na okoliczność chwili, pomysłowością, przystosowaniem się do warunków i wykraczaniem poza schematy.
- ✓ *myślenie projektowe*, czyli podejmowanie szeregu zadań, prowadzących do określonego celu.

- ✓ *tzw. Inteligencja społeczna*, oznaczająca zdolność rozumienia i kierowania ludźmi oraz rozumnego działania w stosunkach międzyludzkich, cecha pożądana przede wszystkim u osób pracujących w grupie.

Obserwujemy współcześnie postępujące zmiany technologiczne i rozpowszechnianie się w dobie pandemii w jeszcze szybszym tempie nowoczesnych narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych. W ślad za tym, firmy od potencjalnych pracowników bardzo często wymagają przynajmniej podstawowej umiejętności posługiwania się komputerem, w tym znajomości pakietu Ms Office, umiejętności korzystania z Internetu i poczty elektronicznej. Nierzadko pożądana jest także umiejętność obsługi specjalistycznych programów komputerowych. W miejsce zdolności, jakimi powinni wykazać się kandydaci do pracy zaliczyć można dodatkowo: komunikatywność, umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji, analizowania i wyciąganie wniosków; znajomość technik negocjacyjnych oraz odporność na stres.

Analiza oferty świadczeń pozapłacowych publikowanych w internetowych ofertach pracy w 2020 r.

Kryzys w 2020 r. wywołany pandemią koronawirusa sprawił, że z dnia na dzień zmieniły się społeczno-gospodarcze modele funkcjonowania. Mówimy o sytuacji bez precedensu na współczesnym rynku pracy. Mamy obecnie do czynienia z wyraźnym spowolnieniem, w tym największą od lat falą decyzji o redukcjach zatrudnienia. To sytuacja trudna dla zatrudnionych i pracodawców. Pracownicy funkcjonują w stanie niepewności, co do przyszłości zawodowej. Firmy z kolei stoją przed trudnymi decyzjami kadrowymi. W kryzysie decydują się oszczędzać, a wiele zrobi to kosztem pracowników, nie tylko w postaci zwolnień lub cięć pensji, ale także poprzez ograniczenie wszelkich bonusów.

Od kilku lat w biznesie zauważalna stała się zmiana podejścia do kwestii motywowania kadry. Dewaluacji poddano powszechną tezę jakoby jedynie maksymalnie wysokie stawki wynagrodzeń sprzyjały pełnej mobilizacji w podejściu pracowników do wykonywanych obowiązków. W ostatnich latach zaczęto mocniej zwracać uwagę na inne potrzeby zatrudnionych, stąd większego znaczenia nabrały pozapłacowe sposoby motywowania pracowników, zwane popularnie benefitami. Stanowią je wszystkie przychody pracownika poza wynagrodzeniem, które wynikają albo z przepisów prawa pracy, albo z rozporządzeń czy regulaminów wewnętrzzakładowych.

W trakcie realizacji kodowania internetowych ofert pracy z 2020 r. zwrócono także uwagę na zawartą ofertę korzyści pozapłacowych w ogłoszeniach pracy dla Wielkopolski. Z wyselekcjonowanej grupy 135 ogłoszeń zawierających największą liczbę zadeklarowanych przez pracodawcę benefitów stworzono ich zestawienie stopniowane na podstawie częstości występowania.

Tabela 5 Zestawienie najpopularniejszych benefitów pozapłacowych z wybranej puli ofert pracy (N=135) za 2020r.

<i>Rodzaj oferowanego benefitu</i>	<i>Częstość występowania w ofertach</i>	<i>Udział w ogóle przedstawianych benefitów</i>
pakiet medyczny/ opieka stomatologiczna	96	8,5
karnet sportowy	88	7,8
umowa o pracę na czas nieokreślony	87	7,7
szkolenia/ kursy (wdrażające lub specjalistyczne)	86	7,6
możliwość awansu/ perspektywa rozwoju	60	5,3
ubezpieczenie grupowe	58	5,1
przyjazna atmosfera	53	4,7
możliwość współpracy z ekspertami	47	4,2
bonusy okolicznościowe	45	4,0
pozostałe	510	45,1
łącznie	1130	100,0

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Z zaobserwowanych tendencji wynika, iż w dobie koronakryzysu z listy benefitów coraz częściej znikła praca zdalna, która w kontekście wydarzeń ostatnich miesięcy staje się po prostu zwyczajną formą wykonywania obowiązków zawodowych w pewnych grupach zawodowych. Ponieważ w dużej części pracownicy „zniknęli fizycznie” z firmowych siedzib, przedsiębiorcy zaczęli wycofywać się z tracących rację bytu benefitów – tzw. "pracoumilaczy", takich jak przekąski i napoje w biurze, wyjazdy i imprezy integracyjne czy nieformalny dress code w siedzibie firmy.

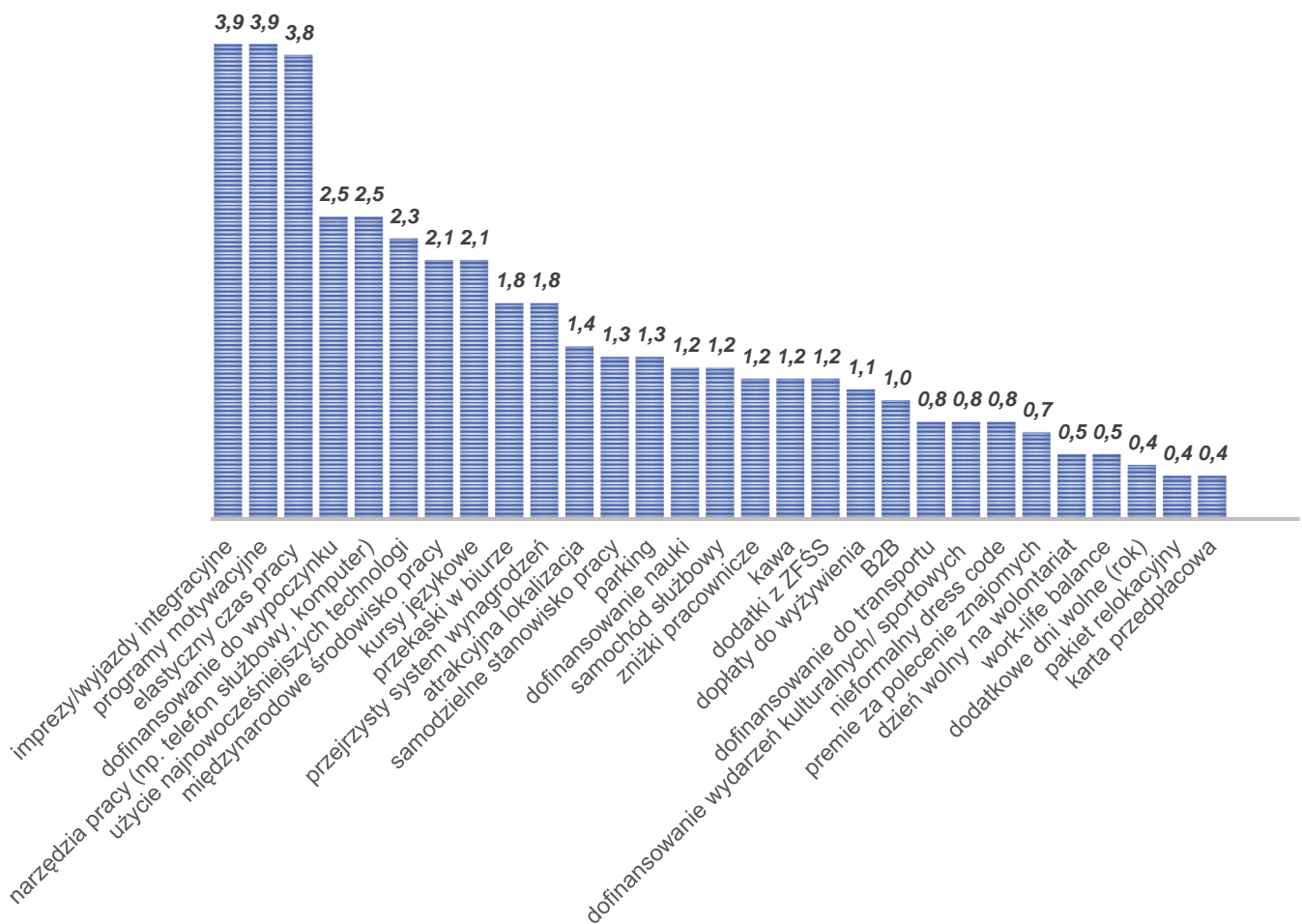
W obecnej sytuacji na rynku pracy uwaga pracodawców skierowana jest bardziej na oferowanie takich korzyści pozapłacowych, które realnie ułatwiają pracę i przekładają się na efektywność pracowników. Wśród nich najpopularniejsza stała się tzw. pakiet medyczny, obejmujący swym zasięgiem także opiekę stomatologiczną. W czołówce proponowanych pracownikom korzyści pozapłacowych znalazł się również karnet sportowy (najczęściej karta Multisport) oraz zatrudnienie w formie umowy o pracę na czas nieokreślony. Całkiem wysoko w zestawieniu plasują się także ubezpieczenia grupowe. Zwiększony udział ww. benefitów może być związany z faktem, iż pracownik ma obecnie inne priorytety. Są nimi

zdrowie, bezpieczeństwo najbliższych oraz umocnienie swojej pozycji na niepewnym rynku pracy. Jednocześnie sytuacja lockdownu i upowszechnienie pracy zdalnej w pewnych branżach (głównie tych, które często korzystały z benefitów w miejscach pracy) utrudniają dotychczasowe podejście do dodatkowego wynagradzania i motywowania pracowników, gdyż zmiana formy świadczenia pracy i ograniczenie możliwości spędzania czasu wolnego uniemożliwiają realizację popularnych do tej pory benefitów. Firmy muszą szukać zatem nowych form zachęcania kandydatów oraz doceniania osób już zatrudnionych.

Na podstawie wyników analizy, w 2020 r. na znaczeniu wśród potencjalnych pracowników zyskała kwestia związana ze stworzeniem przez firmę klarownej polityki awansu, która kreuje przed kandydatem zachęcającą perspektywę rozwoju, w tym zorganizowanie na stanowisku możliwości współpracy z gronem eksperckim. Jednocześnie wzrosła ranga niematerialnego benefitu związanego z zapewnieniem przez firmę szeroko rozumianej przyjaznej atmosfery pracy. Zauważalna staje się zmiana podejścia przedsiębiorców, w której rozważają oni rozszerzenie pakietu korzyści pozapłacowych o takie, które dbałyby o dobrostan pracownika m.in. mental wellness (dbałość o zdrowie psychiczne) i work-life balance (równowaga między życiem zawodowym a prywatnym). Dwa ostatnie wyraźniej były zauważane po stronie potrzeb, jakie zgłaszają pracownicy.

Na dalszych pozycjach zestawienia z 2020 r. (Wykres 6 poniżej) znalazły się m.in.: programy motywacyjne, dofinansowanie do wypoczynku (również dla członków rodziny, dzieci), gwarancja niezbędnych narzędzi pracy (samochód, telefon, laptop), kursy językowe, dofinansowanie nauki, transport firmowy, dofinansowanie do możliwości uczestnictwa w szeregu wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz zniżki pracownicze na produkty firmowe czy chociażby premiowany system poleceń pracowniczych.

Wykres 6 Procentowy udział pozostałych najpopularniejszych korzyści pozapłacowych oferowanych w wybranej grupie ogłoszeń o pracę w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Podsumowując, wyraźnie widać, że kryzys wywołany "lockdownem" gospodarki odbija się na kondycji rynku pracy. Pracodawcy szukają oszczędności, w tym także w kosztach pracowniczych. W konsekwencji tych działań sytuacja staje się coraz trudniejsza dla pracownika. Zauważalne dotychczas działania przedsiębiorstw w kierunku kreowania lepszych sposobów pozyskania i utrzymania pracowników w organizacjach, dziś już nie mają odzwierciedlenia. Rok temu, istotnego znaczenia nabierała oferta tzw. świadczeń pozapłacowych, których bogata propozycja stawała się niejako standardem w deklaracjach ofertowych. W chwili obecnej rekruterzy pozwalają sobie na obniżanie atrakcyjności ofert, w tym na zmniejszanie zakresu proponowanych benefitów pozapłacowych.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Tabela 6 Liczba internetowych ofert pracy wg elementarnych grup zawodów w 2020 r.

kod	nazwa grupy zawodowej	liczba internetowych ofert pracy w 2020 r.
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania	59
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	50
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	33
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	32
1211	Kierownicy do spraw finansowych	27
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	27
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	23
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	22
1324	Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych	14
1212	Kierownicy do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	10
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług	6
1349	Kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych	3
1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania	2
1223	Kierownicy do spraw badań i rozwoju	2
1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych	2
1412	Kierownicy w gastronomii	2
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	1
1411	Kierownicy w hotelarstwie	1
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	157
2619	Specjaliści z dziedziny prawa	113
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	56
2514	Programiści aplikacji	47
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	46
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	45
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	44
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	37
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	30
2413	Analitycy finansowi	30
2511	Analitycy systemów komputerowych	27
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	21
2142	Inżynierowie budownictwa	20
2166	Projektanci grafiki i multimedialni	17
2151	Inżynierowie elektrycy	16
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	15
2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	14
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	13
2440	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	11

2622	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją	10
2291	Specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska	8
2353	Lektorzy języków obcych	8
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści	8
2522	Administratorzy systemów komputerowych	8
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	7
2144	Inżynierowie mechanicy	6
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	6
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	5
2133	Specjaliści do spraw ochrony środowiska	3
2143	Inżynierowie inżynierii środowiska	3
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	3
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	3
2299	Specjaliści ochrony zdrowia	3
2521	Projektanci i administratorzy baz danych	3
2642	Dziennikarze	3
2152	Inżynierowie elektronicy	2
2153	Inżynierowie telekomunikacji	2
2161	Architekci	2
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	2
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	2
2359	Specjaliści nauczania i wychowania	2
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	2
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	2
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych	2
2643	Filolodzy i tłumacze	2
2146	Inżynierowie górnictwa i metalurgii	1
2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	1
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2282	Farmaceuci specjaliści	1
2293	Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia	1
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	1
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	1
2432	Specjaliści do spraw public relations	1
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	1
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	1
2635	Specjaliści do spraw społecznych	1
2651	Artyści plastycy	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	91
3322	Przedstawiciele handlowi	70
3313	Księgowi	63
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych	29
3331	Spedytorzy i pokrewni	28

3323	Zaopatrzeniowcy	26
3115	Technicy mechanicy	25
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych	25
3112	Technicy budownictwa	23
3118	Kreślarze	22
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	14
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	13
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	10
3113	Technicy elektrycy	9
3213	Technicy farmaceutyczni	8
3255	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	8
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	7
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	7
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	7
3511	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	6
3144	Technicy technologii żywności	5
3514	Technicy sieci internetowych	5
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	3
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	3
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	3
3214	Technicy medyczni i dentyści	3
3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	3
3114	Technicy elektronicy i pokrewni	2
3354	Urzędnicy organów udzielających licencji	2
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru	2
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	2
3211	Operatorzy aparatury medycznej	1
3251	Asystenci dentyści	1
3253	Optycy okularowi	1
3339	Pośrednicy usług biznesowych	1
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	1
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	1
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	1
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	50
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	19
4110	Pracownicy obsługi biurowej	16
4313	Pracownicy obsługi płacowej	12
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	9
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	9
4120	Sekretarki (ogólne)	6
4322	Planiści produkcyjni	4
4323	Pracownicy do spraw transportu	4

4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu	3
4214	Windykatorzy i pokrewni	2
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4225	Pracownicy biur informacji	1
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	109
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	62
5222	Kierownicy sprzedaży w marketach	13
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	7
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	7
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	7
5221	Właściciele sklepów	4
5153	Gospodarze budynków	2
5111	Stewardzi	1
5120	Kucharze	1
5142	Kosmetyczki i pokrewni	1
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5311	Opiekunowie dziecięcy	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	16
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	13
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	11
7212	Spawacze i pokrewni	10
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	10
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	5
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	5
7132	Lakiernicy	4
7222	Ślusarze i pokrewni	4
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	2
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni	2
7213	Blacharze	2
7311	Mechanicy precyzyjni	2
7413	Monterzy linii elektrycznych	2
7422	Monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych	2
7124	Monterzy izolacji	1
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	1
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	1
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
7316	Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	1
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	1
7322	Drukarze	1

7323	Introligatorzy i pokrewni	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	28
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	11
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	9
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	9
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych	7
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	7
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania	5
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	4
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych,	2
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	2
8182	Maszyniści kotłów parowych i pokrewni	2
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	2
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	2
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	2
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	2
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	1
8153	Operatorzy maszyn do szycia	1
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	1
8312	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni	1
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych	1
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	34
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	17
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	16
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	3
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	3
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	1
9334	Układacze towarów na półkach	1
9412	Pomoce kuchenne	1
9613	Zamiatacze i pokrewni	1
razem		2360